

Szczególne rozwiązania prawne dla cudzoziemców w związku epidemią wirusa SARS-CoV-2

I. Informacje ogólne

W dniu 31 marca 2020 r. weszła w życie ustawa z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 568). Wprowadza ona do ustawy z dnia 2 marca 2020 r. szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U., poz. 374) – dalej „ustawa specjalna” - **szereg szczególnych rozwiązań prawnych mających na celu rozwiązanie problemów, jakie powoduje epidemia wirusa SARS-CoV-2 dla legalności pobytu cudzoziemców w Polsce.** Te rozwiązania charakteryzują się przede wszystkim tym, że większość korzystnych dla cudzoziemców skutków w obszarze ich praw pobytowych następować będzie z mocy samego prawa. Cudzoziemcy, którzy dotąd przebywali w Polsce legalnie, aby móc, w zgodzie z przepisami prawa, pozostać na jej terytorium w okresie stanu epidemii, który obecnie obowiązuje, **nie będą musieli występować w tym okresie do organów administracji publicznej z żadnymi wnioskami o udzielenie lub przedłużenie zezwoleń pobytowych czy wiz albo przedłużenie okresów, w jakich powinni ostatecznie to terytorium opuścić.**

Te szczególne rozwiązania prawne obejmują:

1. przedłużenie z mocy prawa upływających w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii **okresów ważności zezwoleń na pobyt czasowy** – do 30. dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni (art. 15zd ust. 3 ustawy specjalnej);
2. przedłużenie z mocy prawa **okresów pobytu i okresów ważności wiz krajowych** w przypadkach, gdy ostatni dzień okresu pobytu na podstawie takich wiz wypadalby w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii – do 30. dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni (art. 15zd ust. 1 ustawy specjalnej);
3. przedłużenie z mocy prawa **okresów ważności zezwoleń na pracę i zezwoleń na pracę sezonową oraz okresów dopuszczalnej pracy na podstawie oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi**, wpisanego do ewidencji oświadczeń – do 30. dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni (art. 15zzq ustawy specjalnej);
4. przedłużenie z mocy prawa wypadających w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii **terminów na złożenie wniosku** o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, o przedłużenie wizy lub o przedłużenie pobytu w ramach ruchu bezwizowego – do 30. dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni (art. 15z ustawy specjalnej);
5. przedłużenie z mocy prawa wypadających w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii **terminów opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej**, wynikających z art. 299 ust. 6 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r., poz. 35) – do 30. dnia

następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni (art. 15zzza ustawy specjalnej);

6. przedłużenie z mocy prawa wypadających w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii terminów dobrowolnego powrotu określonych w decyzjach o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu – do dnia 30. dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni (art. 15zzzb ustawy specjalnej).

Przepisy ustawy specjalnej, które ustanawiają te szczególne rozwiązania prawne odwołują się do okresów stanu zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii, ogłoszonych w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. W związku z tym należy wyjaśnić, że stan zagrożenia epidemicznego został ogłoszony od dnia 14 marca 2020 r. na mocy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U., poz. 433). Stan ten został odwołany z dniem 20 marca 2020 r. Z tym samym dniem został zaś ogłoszony stan epidemii – na mocy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz. U., poz. 491). Stan ten obowiązuje w chwili obecnej. Należy zatem zauważyć, że jeżeli w przepisach ustanawiających szczególne rozwiązania prawne dla cudzoziemców mowa jest o okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, ogłoszonych w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, należy przez to rozumieć okres, który rozpoczął się z dniem 14 marca 2020 r.

Przepisy ustawy specjalnej dokonują przesunięcia określonych terminów i okresów ważności zezwoleń i wiz w sposób jednolity, tj. do dnia 30 dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów (stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii), który obowiązywał jako ostatni. Jak już wskazano, w chwili obecnej obowiązuje stan epidemii, który poprzedzony był stanem zagrożenia epidemicznego. Takie sformułowanie przepisów ma służyć uwzględnieniu takiej ewentualności, że po obecnie obowiązującym stanie epidemii, wprowadzony zostałby ponownie stan zagrożenia epidemicznego. Wówczas to ten stan zostałby ostatecznie odwołany później i od jego odwołania należałoby obliczać przesunięcie terminów i okresów ważności zezwoleń i wiz.

II. Informacje dotyczące poszczególnych rozwiązań prawnych

1. Przedłużenie z mocy prawa okresów ważności zezwoleń na pobyt czasowy

Zezwolenia na pobyt czasowy są zezwoleniami pobytowymi udzielanymi przez organy administracji publicznej (wojewodów, Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców jako organ wyższego stopnia) na czas oznaczony, nie dłuższy niż 3 lata (art. 98 ust. 2 ustawy o cudzoziemcach). Cudzoziemcowi, któremu udzielono tego zezwolenia, wydawana jest z urzędu przez wojewodę karta pobytu, której okres ważności pokrywa się z okresem ważności udzielonego zezwolenia (art. 243 ust. 1 pkt 1 ustawy o cudzoziemcach).

Ustawa specjalna stanowi obecnie, że w przypadku, gdy ostatni dzień okresu ważności zezwolenia na pobyt czasowy przypada w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii (zdefiniowanych powyżej), ten okres ulega z mocy prawa przedłużeniu do 30. dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni. Skutek w postaci przedłużenia okresu ważności zezwolenia na pobyt czasowy

następuje automatycznie. Nie będzie w tym celu wydawana żadna decyzja administracyjna. Cudzoziemiec nie będzie musiał również wnioskować o urzędowe potwierdzenie tego faktu.

Z przedłużeniem z mocy prawa okresu ważności zezwolenia na pobyt czasowy **nie będzie się wiązać wydanie nowej karty pobytu ani wymiana dotychczasowej**. Ustawa specjalna wyraźnie wyłącza podstawę prawną do tego, aby wojewodowie w takich sytuacjach dokonywali takich czynności.

Przedłużenie z mocy prawa okresu ważności zezwolenia na pobyt czasowy będzie skutkowało możliwością dalszej realizacji przez cudzoziemca celu pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i korzystania z uprawnień wynikających z posiadania zezwolenia, przykładowo do wykonywania pracy na warunkach określonych w zezwoleniu na pobyt czasowy i pracę (art. 118 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach) czy podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej na takich samych zasadach jak obywatele polscy w przypadku zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną (art. 159 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach w zw. z art. 4 ust. 2 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej /Dz. U. z 2019 r. poz. 1655/).

2. Przedłużenie z mocy prawa okresów pobytu i okresów ważności wiz krajowych

Wizy krajowe to wizy długoterminowe **wydawane tylko przez organy polskie**, uprawniające do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i ciągłego pobytu na nim lub do kilku pobytów na tym terytorium następujących po sobie, **trwających łącznie dłużej niż 90 dni. Okres ważności wizy krajowej nie może przekroczyć 1 roku** (art. 59 ustawy o cudzoziemcach).

Ustawa specjalna stanowi, że w przypadku, w którym ostatni dzień okresu pobytu na podstawie takiej wizy (a zatem ostatni dzień dopuszczalnego pobytu oznaczonego w dniach w naklejce wizowej) przypadłby w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii (zdefiniowanych powyżej), to z mocy prawa ten, jak również okres ważności samej wizy, ulega z mocy prawa przedłużeniu do 30. dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni. Rozwiązanie to w swoich założeniach jest analogiczne do rozwiązania polegającego na automatycznym przedłużeniu okresów ważności zezwoleń na pobyt czasowy. **Również w tym przypadku uprawnienie do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydłuża się z mocy samego prawa**. Dla zaistnienia tego skutku nie jest wydawana żadna decyzja administracyjna. Nie ma potrzeby uzyskiwania przedłużenia wizy w trybie przepisów art. 82 i n. ustawy o cudzoziemcach. Z przedłużeniem z mocy prawa okresu pobytu i okresu ważności wizy krajowej nie będzie się również wiązało wydawanie przez jakikolwiek organ polski naklejki wizowej w dokumencie podróży cudzoziemca. Tak, jak w przypadku kart pobytu w odniesieniu do przedłużenia okresów ważności zezwoleń na pobyt czasowy, ustawodawca wyraźnie wyłączył podstawę do tego, aby jakikolwiek organ władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej (w kraju czy za granicą) umieścił naklejkę wizową w dokumencie podróży.

3. Przedłużenie z mocy prawa zezwoleń na pracę, zezwoleń na pracę sezonową oraz dopuszczalnych okresów wykonywania pracy na podstawie oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, wpisanych do ewidencji oświadczeń

Zezwolenie na pracę jest decyzją administracyjną konkretyzującą uprawnienie cudzoziemca do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na określonych warunkach. Cudzoziemiec posiadając takie zezwolenie, i przebywając na tym terytorium w oparciu o jeden z wymienionych w art. 87 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r., poz. 1482, z późn. zm.) tytuł pobytowy, przykładowo:

- zezwolenie na pobyt czasowy (za wyjątkiem zezwolenia ze względu na okoliczności wymagające krótkotrwałego pobytu – art. 181 ustawy o cudzoziemcach),
- wizę krajową lub wizę Schengen wydaną przez organ polski (za wyjątkiem wizy w celu turystycznym, wizy w celu korzystania z ochrony czasowej oraz w celu przyjazdu ze względów humanitarnych, z uwagi na interes państwa lub zobowiązania międzynarodowe),
- wizę wydaną przez inne państwo obszaru Schengen,
- dokument pobytowy wydany przez inne państwo obszaru Schengen,
- w ramach ruchu bezwizowego,

- ma zapewniony dostęp do polskiego rynku pracy. Zezwolenie to jest wydawane na czas oznaczony, nie dłuższy niż 3 lata (wyjątkowo 5 lat – w przypadku, gdy wykonywanie pracy polega na pełnieniu funkcji w zarządzie osoby prawnej, która na dzień złożenia wniosku zatrudnia powyżej 25 osób).

Szczególnym rodzajem zezwolenia na pracę jest zezwolenie na pracę sezonową, wydawane przez starostów dla cudzoziemców wykonujących pracę sezonową, tj. pracę w zakresie działalności określonych w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie podklas działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), w których wydawane są zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemca (Dz. U. z 2019 r., poz. 1845). Zezwolenie to jest wydawane tylko cudzoziemcom, którzy wjadą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu wykonywania pracy sezonowej na podstawie wizy krajowej, wizy Schengen albo w ramach ruchu bezwizowego w związku z uprzednim wpisaniem wniosku podmiotu powierzającego wykonywanie pracy o wydanie zezwolenia na pracę sezonową do ewidencji wniosków.

Również to zezwolenie wydawane jest na czas określony. Nie może być jednak on dłuższy niż 9 miesięcy w roku kalendarzowym.

Szczególną formę dostępu do polskiego rynku pracy stanowi instytucja oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, wpisanego do ewidencji oświadczeń. Jest ona dostępna dla obywateli 6 państw: Republiki Armenii, Republiki Gruzji, Republiki Białorusi, Republiki Mołdawii, Federacji Rosyjskiej i Ukrainy (§ 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie państw, do których obywateli stosuje się niektóre przepisy dotyczące zezwolenia na pracę sezonową oraz przepisy dotyczące oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi /Dz. U. poz. 2349/) i polega na zwolnieniu z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę w przypadku wykonywania pracy innej niż praca sezonowa (w rozumieniu powyższym) przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy (niezależnie od liczby podmiotów powierzających temu cudzoziemcowi wykonywanie pracy), pod warunkiem powiatowy urząd pracy przed rozpoczęciem pracy przez cudzoziemca wpisał oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń, a praca jest wykonywana na warunkach określonych w tym oświadczeniu. Jedną z danych umieszczanych przez podmiot powierzający wykonywanie pracy w oświadczeniu podlegającym wpisowi do ewidencji oświadczeń jest informacja o okresie lub okresach

pracy, jaka jest cudzoziemcowi oferowana (art. 88z ust. 1 pkt 3 lit. d ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy).

Ustawa specjalna zawiera rozwiązania umożliwiające cudzoziemcom dłuższe wykonywanie pracy w oparciu o posiadane zezwolenia na pracę, zezwolenia na pracę sezonową oraz oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, jeżeli uprawnienia z nich wynikające kończyłyby się w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii (zdefiniowanych powyżej). Jeżeli bowiem koniec okresu ważności zezwolenia na pracę lub zezwolenia na pracę sezonową wypadnie w jednym z tych okresów, ulegnie on z mocy prawa przedłużeniu do 30. dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni. Analogiczne rozwiązanie zastosowano w przypadku, gdy cudzoziemiec posiadał dotąd zezwolenie na pracę lub zezwolenie na pracę sezonową, które zostały przedłużone decyzją w tym przedmiocie, i koniec okresu przedłużonego zezwolenia wypadł w okresie jednego ze stanów.

W przypadku zaś oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, które zostały wpisane do ewidencji oświadczeń na podstawie art. 88z ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawa specjalna przewiduje, że w sytuacji, gdy koniec okresu wskazanego w oświadczeniu jako okres pracy (o którym mowa powyżej) będzie przypadał na okres stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, cudzoziemiec będzie mógł wykonywać pracę objętą tym oświadczeniem w okresie lub okresach późniejszych, do upływu 30 dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni, będąc dalej zwolnionym z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę. Ograniczeniem nie będzie w tym przypadku ogólna zasada, iż praca na podstawie oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi nie może być wykonywana dłużej niż 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy niezależnie od liczby podmiotów powierzających temu cudzoziemcowi wykonywanie pracy.

Tak, jak w przypadku przedłużenia okresów ważności zezwoleń na pobyt czasowy, ten skutek w postaci przedłużenia okresów ważności zezwoleń na pracę i zezwoleń na pracę sezonową oraz okresów dopuszczalnej pracy na podstawie oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, następować będzie automatycznie, z mocy prawa. Źródłem uprawnienia do dalszego wykonywania pracy przez cudzoziemca nie będzie żadna decyzja administracyjna czy czynność materialnoteczniczna.

4. Przedłużenie z mocy prawa terminów na złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, o przedłużenie wizy lub o przedłużenie pobytu w ramach ruchu bezwizowego.

Poszczególne przepisy ustawy o cudzoziemcach nakazują cudzoziemcom, którzy przebywają już na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, składać określone wnioski związane z legalizacją ich pobytu na tym terytorium w terminach, które wyznacza okres ich legalnego pobytu (np. w oparciu o posiadane dotychczas zezwolenie na pobyt czasowy, wizę, pobyt w ramach ruchu bezwizowego).

Są to następujące przepisy:

- art. 105 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach – w odniesieniu do wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy,
- art. 202 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach – w odniesieniu do wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt stały,

- art. 202 ust. 1 – stosowany na mocy odesłania zawartego w art. 223 ustawy o cudzoziemcach – w odniesieniu do wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej,
- art. 85 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach – w odniesieniu do wniosku o przedłużenie wizy,
- art. 300 ust. 2 ustawy o cudzoziemcach – w odniesieniu do wniosku o przedłużenie pobytu w ramach ruchu bezwizowego.

Terminowe złożenie wniosku determinuje to, że w toku postępowania, które ma doprowadzić do udzielenia zezwolenia bądź innej czynności (przedłużenie wizy, przedłużenie pobytu w ramach ruchu bezwizowego) pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie uznawany za legalny, bez względu na sposób zakończenia tego postępowania (np. art. 108 ust. 1 pkt 2 ustawy o cudzoziemcach) lub dodatkowo samą dopuszczalność prowadzenia postępowania (w przypadku przedłużenia wizy, zezwolenia na pobyt czasowy oraz zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE złożenie wniosku w czasie nielegalnego pobytu powoduje zaistnienie podstawy do wydania postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania).

W związku z wprowadzeniem stanu zagrożenia epidemicznego, o czym mowa wcześniej, w dniu 16 marca 2020 r. urzędy wojewódzkie zawiesiły czasowo z konieczności bezpośrednią obsługę klienta, co w istocie uniemożliwiło cudzoziemcom realizację wymogu osobistego złożenia wniosku w w/w sprawach w terminach, jakie wyznacza ich dotychczasowy legalny pobyt, względnie osobistego stawiennictwa na wezwanie organu. Stąd też ustawodawca zdecydował się na to, aby terminy na złożenie tych wniosków – jeżeli wypadłyby w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii (co w istocie pokrywa się z datą zawieszenia bezpośredniej obsługi klienta w urzędach wojewódzkich) – zostały odpowiednio przedłużone z mocy prawa, tj. do upływu 30. dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni. Cudzoziemcy, którzy skorzystają z tego rozwiązania, tj. złożą wnioski w przedłużonym terminie (w szczególności już po przywróceniu bezpośredniej obsługi w urzędach wojewódzkich) **będą również beneficjentami dobrodziejstwa pobytu uznawanego za legalny w okresie poprzedzającym złożenie wniosku** i podstawa prawna tego pobytu będzie wynikała z poszczególnych przepisów regulujących legalność pobytu w toku postępowania, tj.:

- **art. 108 ust. 1 pkt 2 ustawy o cudzoziemcach – w odniesieniu do wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy.**
- art. 206 ust. 1 pkt 2 ustawy o cudzoziemcach – w odniesieniu do wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt stały,
- art. 206 ust. 1 pkt 2 mający zastosowanie na mocy odesłania z art. 223 ustawy o cudzoziemcach – w odniesieniu do wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej,
- art. 87 ust. 1 pkt 2 ustawy o cudzoziemcach – w odniesieniu do wniosku o przedłużenie wizy,
- art. 300 ust. 4 ustawy o cudzoziemcach – w odniesieniu do wniosku o przedłużenie pobytu w ramach ruchu bezwizowego.

Jest to zatem **rozwiązanie warunkowe**, z którego będą mogli skorzystać wszyscy cudzoziemcy, w szczególności ci, których nie dotyczą szczególne rozwiązania ustawy specjalnej związane z przedłużeniem okresów ważności zezwoleń na pobyt czasowy oraz wiz krajowych, tj. osoby przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na innych tytułach pobytowych, np. **wizach Schengen, dokumentach pobytowych lub wizach**

długoterminowych wydanych przez inne państwa obszaru Schengen, czy w ramach ruchu bezwizowego.
Warunkiem skorzystania z niego będzie to, aby następnie złożyć jeden z odpowiednich wniosków.

To, że pobyt cudzoziemca już w okresie poprzedzającym złożenie wniosku będzie uznawany za legalny w oparciu o konkretne przepisy ustawy o cudzoziemcach, oznacza, że cudzoziemiec będzie mógł wywieść siebie określone uprawnienia w tym okresie, w tym w szczególności uprawnienie do wykonywania pracy w przypadkach określonych w przepisach ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, tj.:

- a) na podstawie art. 88g ust. 1b tej ustawy - w przypadku, gdy posiada on zezwolenie na pracę (którego okres ważności ulegnie przedłużeniu zgodnie z omówionymi powyżej przepisami), w związku z czym będzie mógł wykonywać pracę na warunkach określonych w tym zezwoleniu, pod warunkiem, że następnie złoży (w przedłużonym terminie) wniosek o udzielenie:
 - zezwolenia na pobyt czasowy i pracę (art. 114 ust. 1 lub art. 126 ustawy o cudzoziemcach),
 - zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (art. 127 ustawy o cudzoziemcach),
 - zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej – dla wykonywania pracy polegającej na pełnieniu przez wspólnika funkcji w zarządzie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej, lub prowadzeniu spraw spółki komandytowej lub komandytowo-akcyjnej przez komplementariusza, lub działaniu w charakterze prokurenta (art. 142 ust. 3 ustawy o cudzoziemcach),
 - zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej,
- w celu kontynuacji pracy dotychczas wykonywanej;
- b) na podstawie art. 88za ust. 3 tej ustawy – w przypadku, gdy posiada on oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, wpisane do ewidencji oświadczeń (które, zgodnie z omówionymi powyżej przepisami umożliwi wykonywanie pracy w okresach dłuższych niż pierwotnie określone i bez względu na zasadę 6 miesięcy w okresie kolejnych 12 miesięcy), w związku z czym będzie mógł wykonywać pracę na warunkach nie gorszych niż określone w oświadczeniu, i złożyć następnie (w przedłużonym terminie), w celu kontynuacji tej samej pracy wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę (art. 114 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach).

5. Przedłużenie z mocy prawa terminów opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynikających z art. 299 ust. 6 ustawy o cudzoziemcach

W art. 299 ust. 6 ustawy o cudzoziemcach ustanowiony został obowiązek dla cudzoziemców do opuszczenia w określonym terminie Rzeczypospolitej Polskiej, unikając tym samym narażania się na zobowiązanie ich do powrotu. Przepis ten rozróżnia jednocześnie terminy na realizację tego obowiązku. I tak też, termin 30-dniowy ustanowiony jest dla cudzoziemców, wobec których ostateczna stała się określona decyzja zamykająca im drogę do legalizacji pobytu albo którym taka decyzja została doręczona jako ostateczna (decyzja organu wyższego stopnia).

Decyzje administracyjne, z którymi wiąże się taki skutek to decyzje o:

- odmowie przedłużenia wizy Schengen,
- odmowie przedłużenia wizy krajowej,

- odmowie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy,
- odmowie udzielenia zezwolenia na pobyt stały,
- odmowie udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
- umorzeniu postępowania w sprawie przedłużenia wize Schengen,
- umorzeniu postępowania w sprawie przedłużenia wize krajowej,
- umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy,
- umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt stały,
- umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
- cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy,
- cofnięciu zezwolenia na pobyt stały,
- cofnięciu zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
- odmowie nadania statusu uchodźcy i udzielenia ochrony uzupełniającej,
- uznaniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny,
- umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej,
- pozbawieniu statusu uchodźcy,
- pozbawieniu ochrony uzupełniającej.

Natomiast termin 7-dniowy został ustanowiony w odniesieniu do cudzoziemców, których zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach w szczególnie uzasadnionych przypadkach, ze względu na jego stan zdrowia nie przekazano do państwa trzeciego, pomimo wydania decyzji o odmowie wjazdu. Termin ten biegnie od dnia, w którym ustały przyczyny nie przekazywania cudzoziemca do państwa trzeciego.

W związku z tym, że w ostatnich tygodniach zostały znacząco ograniczone możliwości przemieszczania się przez granice państw sąsiadujących z Rzeczpospolitą Polską, realizacja obowiązku opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ustawowym terminie stała się w wielu przypadkach niemożliwa. Stąd też ustawa specjalna wprowadza rozwiązanie polegające na odpowiednim przedłużeniu **z mocy prawa** takiego terminu – w przypadku, gdyby jego koniec wypadał w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii. Wówczas ulegnie on przedłużeniu do upływu 30. dnia od dnia odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni.

Przedłużenie terminów z mocy prawa dotyczyć będzie tak tych terminów, które swój bieg rozpoczęły jeszcze przed dniem 14 marca 2020 r., ale do tej daty nie upłynęły, jak również tych, które rozpoczęłyby swój bieg w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii. Zatem w przypadku doręczenia w okresie od dnia 14 marca 2020 r. stronie (pełnomocnikowi, innemu przedstawicielowi) jednej z powyższych decyzji, która jest ostateczna, termin realizacji obowiązku opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – jeżeli nie upłynie do odwołania stanu epidemii (albo ewentualnego późniejszego stanu zagrożenia epidemicznego) – ulegnie stosownemu przedłużeniu z mocy prawa.

6. Przedłużenie z mocy prawa terminów dobrowolnego powrotu

W decyzjach o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu (które w dzisiejszym stanie prawnym stanowią odpowiednik dawnych decyzji o wydaleniu) co do zasady określa się termin dobrowolnego powrotu, który wynosi od 15 do 30 dni, i zgodnie z art. 315 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach biegnie od daty doręczenia decyzji. Wyjątkowo, w przypadku równoległego postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia pobytowego,

przedłużenia wizej, postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej, termin ten biegnie od momentu aż określona decyzja kończąca to równoległe postępowanie stanie się ostateczna albo zostanie doręczona jako ostateczna. Natura tego terminu jest taka, że pozwala on cudzoziemcowi, będącemu adresatem decyzji o zobowiązaniu do powrotu, pełną realizację obowiązków wynikających z tej decyzji, bez konieczności sięgania po środki przymusu. Z przyczyn tożsamyh z terminami opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 299 ust. 6 ustawy o cudzoziemcach, realizacja skonkretyzowanych obowiązków w wyznaczonych terminach stała się aktualnie w wielu przypadkach niemożliwa. Stąd też ustawa specjalna w sposób analogiczny dokonuje przedłużenia terminów dobrowolnego powrotu, których koniec wypadłby w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii. Przedłużenie następuje do 30. dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni. Tak, jak w przypadku innych rozwiązań szczególnych ustawy specjalnej ten skutek prawny następuje automatycznie, z mocy samego prawa. Źródłem przedłużenia terminu na realizację obowiązku z decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu nie jest żadna decyzja, a cudzoziemiec nie musi wnioskować o przedłużenie terminu dobrowolnego powrotu zgodnie z art. 316 ustawy o cudzoziemcach.

Przedłużenie terminów z mocy prawa dotyczyć będzie tak tych terminów, które swój bieg rozpoczęły jeszcze przed dniem 14 marca 2020 r., ale do tej daty nie upłynęły, jak również tych, które rozpoczęłyby swój bieg w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii. Dotyczyć zatem będzie również decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostaną wydane w okresie jednego z tych stanów.